

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Kort Begryp Des Levens Ende Der Devghden Vande Weerdighe Joanna van Randenraedt Geestelycke Dochter Onder de Bestieringhe der Societeyt Iesu

**Huysmans, Daniel
Nerrincq, François**

T'Antwerpen, 1690

II. Capittel. Van haer twintighste tot haer dertighste jaer.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38005

ANNA buyten t'Clooster verblijven soude, ende of 'er in haer leven klaere merck-teecken en zijn, dat sy naer Godts roep gheleeft heeft, sal den Leser kunnen oordeelen uyt dit verhael. Ick mach wenschen, dat alle, die eenen staedt van leven aenveerden, soo eenvoudelijck ende recht-sinnighlijck hier in voortgaen, ghelijck JOANNA voort-ghegaen is.

GHEESTELYCK LEVEN VAN JOANNA

NU kom' ick voorder ende ick gaen verhalen: dat my in't gheestelijck leven van IOANNA dienstich schijnt te wesen soo tot ghedachtenisse als onderwijsinghe der Naer-komelinghen.

TWEEDE CAPITTEL.

Van haer twintighste tot haer dertighste Iaer.

SOo haest als JOANNA Gheestelijcke Dochter gheworden was, wierdt haer van de voornoemde Priorinne tot Meestersse van haer geestelijck leven aen-ghewesen de weerdige *Agnes van Heilsbagh*. Het welck haeren Biecht-vader gheerne toestont: om dat dese *Agnes* eenen spieghel van alle deught was, ende seer bequaem om een jonghe Maghet in de gheestelijcke volmaecktheydt te vervoorderen.

AGNES gaf terstont aen IOANNA de oeffeninghen van het inwendigh ghebedt, beneffens de tijt-verdeelinghe van gheheel den dagh: om in alles naer de deught ende naer de ghehoorsaemheydt voort te gaen, ende niet ghedreven te worden door eyghen-sinnigheydt.

E

Ende

Ende IOANNA volbrocht volkomentlijk al wat dese Meesterse haer voor-schreef, sonder erghens in t'ontbreken: ende dat met soodanighe neerstigheydt, al oft alle haer profijt ende welvaeren in't volmaectt onder-houden van dese tijt-verdeelinghe hadde gheleghen gheweest: gelijk'er inder waerheydt veel aen gheleghen is. Maer sich niet te vreden houdende met den gheest ende t'lichaem in verdienstighe wercken te oeffenen, sonder het selve te temmen ende te kastijden: versocht IOANNA daer-en-boven van haer Meesterse den oorlof tot verscheyde lijf-kastijdinghen: de welcke AGNES soo veel te ghewilligher toe-stont, hoe sy self tot dese stercker gheneghen was.

Op den Feest-dagh vande *H. Maria Magdalena* hadde IOANNA haere bemerckinghe, hoe dat dese vriendinne Godts, de voeten Christi met haer tranen ghewasschen, ende de selve af-gedrooght hadde met het haeyr van haer hoofdt: ende over denckende hoe sy insgelijcks het haeyr van haer hoofdt ten dienste Christi besteden konde, heeft sy gedocht dit niet beter te kunnen doen: als met het selve allegaer af te snijden, om niet te behouden, dat aen de wereldt ende aen de ijdelheydt, soo't haer docht, ghedient hadde: ende sy heeft dat met'er daet ghedaen.

Op eenen anderen tijdt aenmerckende het ghecroont en ghewondt hoeft van haeren Salighmaker, vraeghde sy van hem, om deelachtigh te moghen worden van sijn pijnen: ende sy is verhoort gheweest. Want op den selven dagh, is sy doof geworden in beyde de ooren: soo dat sy noch de spraecke der menschen, noch het gheluyt der klokken en konde hooren: ende ghemerckt dat dese
doof

doofheydt lanck-duygh was, en seer moeyelijck viel inden Biecht-stoel: badt sy Godt, dat sy tot profijt haerder ziele alleenelijck den tijdt der biechte haer ghehoor soude moghen ghenieten: het welck sy van Godt verkregen heeft. Want zy wel hoorende wierdt den tijdt der Biechte: ende naer de Biechte wierdt zy wederom doof als te voren. Dit heeft ettelijcken tijdt gheduert.

Op dese doofheydt wierdt vande moet-willighe veel ghesmalt. Want men seyde, dat JOANNA, van Godt ghestraft wierdt, om dat sy haeren raep tot het Klooster verlaeten hadde. Welcke opspraecken sy, neffens andere moeyelijckheden, seer gheerne verdroegh ter liefde vanden lijdenden Godt.

Het ghebruyck vanden spieghel docht haer al te wereldtsch, ende al te lichtveordigh: oversulcks heeft sy desen met alle ander ydel ghetuygh, voor eeuwich uyt haere kamer ghebannen: ende sich voortaan niet voor eenen spieghel ghestelt maer voor haeren Salich-maecker, verbeeldt in den Doeck van *Veronica*. In dit Beeldt aenmerckte sy aendachtelijck, niet hoe sy was, maer hoe sy moest wesen: niet hoe haer aensicht ghestelt was, maer hoe sy moest haer siele, ende wercken stellen. Gheene Ioffrou en spieghelt haer soo neerstelijck in eenigh Venetiaens Gelas, als JOANNA haer spieghelde in dit Beeldt.

t'Was een Beeldt uyt hout ghesneden, ende gheschildert, uyt-druckende het ghecroont ende gewondt Hooft onses Salighmaeckers, t'welck sy haer heel leven behouden, ende aen haer Vriendinne *Lucia de Werimont* by testament ghelacten heeft. Ick en wete niet wat het is: het schynt datmen

datmen't noyt met aendacht aensien en kan, son-
der tot Godt inwendigh ghetrocken te werden.

Alle Sondaghen nam sy vroegher haer noen-
mael, sich te vreden houdende met het minste,
om ten twelf uren inde Kêrcke te wesen, ende
alsdan de arme kinderen te leeren lesen en sehry-
ven, tot dat den Catechismus soude beghinnen,
t'welck gheschiede ten half ure twee. Desen soo
godtvruchtighen ende aende jonckheyt soo voor-
deelighen dienst, en heeft sy noyt achter-ghelae-
ten, dan uyt noodt in haeren ouderdom. Niet
liever doende als de behoefstige kinderen hier
in behulpfaem te syn, ende andere gheestelijcke
Dochters soo met woorden, als exempelen, tot
het selve krachtelijck te verwecken.

In't jaer 1632. als Ruremonde vande Staten
van Hollandt veroverd wierdt, zyn haer Ouders
naer Brussel gaen wonen, ende sy is gheble-
ven te Ruremonde by haeren Heer Oom, aldaer
Canonick ende Officiael vanden Bisschop. Ende
ghemerckt dat *IOANNA* seer begheerigh was om
sich in dinghen te oeffenen, teghen de welcke
zy den alder-meesten teghen-stryt voelde: is zy
alhier eenighsins voldaan gheweest, aengaende
dese begeerte, door de lastigheydt van een dienst-
maert, vande welcke noch meer sal ghesproc-
ken worden in't tweede Deel, als wy haer lijd-
saemheydt fullen bemercken. Hier by heeft sy in
dit huys seer vermeerderd haer lyf-kastijdinghen
die wy oock uyt-stellen tot haer eyghen plaetse
in't tweede Deel.

Sy hadde, ghelijck zy meynde, eens ghesla-
pen over den tijdt, die haer tot het nacht-ghe-
bedt ghestelt was. Dese vaddigheydt begeerde zy
te

te kastingen : ende dat met soo onghemeyne hardigheydt , dat den Oom het gherucht vande slaghen hoorende , meynde datter dieven in huys wilden breken. Doch hy verwonderde dese botte maniere van stelen , ghemerkt dat sy met groot gheluydt op de deure sloeghen , die sy heymelijck , soo hy meynde , wilden doorbreken. Hy roept van s'nachts sijnen knecht , om t'onderfoecken wat dit gherammel bediede : maer korts daer naer was alles in stilte. Op den middagh , sooder over tafel ghesprocken wiert vande nacht-dieven , seyde den knecht , Myn-heer , alfulcke dieven heb' ick meer-mael ghehoort. Hier door wiert JOANNA beschaemt , ende hadde moeyte om dit ghesegh t'onderfoecken , ende afte slaen.

In't Iaer 1633. heeft de Peste binnen Ruremonde seer toe-ghenomen : ende JOANNA kreegh kennisse van Godt , dat jemandt van de huys-ghenoten van haeren Oom , van de selve soude bevanghen worden : t welck daeghs daer naer volbrocht is geweest in den knecht. Sy offerde haer selven tot sijnen by-standt : maer dit en wierdt haer niet toegelaeten.

Men heeft haer in teghen-deel buyten de stadt van Ruremonde tot eenighe van haer vrienden gevonden , om t' perijckel van soo behaelijcke sieckte t'ontvluchten. Terwijlen stierf desen knecht , ende in de stadt van Ruremonde nam de Peste seer dapper aen : om welke reden IOANNA buyten dese stadt langhen tijdt heeft moeten verblijven. Daer-en-tusschen heeft sy haeren iever laeten blycken in menighvuldighe vruchten der sielen te verwecken , ende niet alleenlijck haer selven , maer oock haeren Naesten in Godts dienst te vervoorden.

ren. T'welck naementlijck tot Boxmeer gefchiet is: alwaer noch hedens-daeghs haere gedachtenisse in ghebenedijdinghe is : om den onvermoeyelijcken iever die fy aldaer bethoont heeft, soo om de jonckheydt inde Christelijcke Leere t'onder-wijfen ; soo om door gheestelijcke oeffeningen de deughden te vervoorderen van de gene, die het geestelijck leven aenvaerdt hadden; als om bequaemelijck t' onder-richten , die door haere bestieringhe aldaer belofte van eeuwighe Suyverheyt aen Godt ghedaen hebben. By dese hebbe ick noch over luttel jaeren verscheyde seldsaeme oeffeningen des gheests gevonden , die IOANNA aldaer achter-ghelaten hadde : vande welcke eenighe met haer eyghen handt gheschreven waeren.

Van Boxmeer keerde fy weder naer Ruremonde ten huysse van haeren Heer Oom , sich verheughende dat fy wederom, als te voren, de bestieringhe van *Agnes* mocht ghenieten.

Daer naer quam haeren Heer Oom sieck te worden : ende Godt gaf aen IOANNA te kennen , dat hy van die sieckte soude sterven , maer niet soo haest. De sieckte toe-nemende , wierdt IOANNA ghenootsaect s'nachts by den siecken te waken : en om desen tijdt met profijt te besteden ; vertaelde fy uyt het Fransch in't Neder-duytsch het leven vande weerdighe *Marina de Escobar* , oock gheestelijcke Dochter onder de bestieringhe der Societeit , wiens deughden in Spagnien seer vermaert zijn : welck leven daer naer in druck uyt-ghegheven , tot seer groote vrucht van vele zielen ghedient heeft. Als den siecken seer verslauwde , ende seer benauwt wierdt , offerde fy haer selven om in haer lichaem te lijden tot sijn verlichtinghe : ende stelde

stelde sich in de bedenckinghe van het mede-lijden t'welck *Maria* ghehadt heeft, hoorende de hamerslaeghen, met de welke haeren Lieven Sone ghenaghelt wierdt aen het Cruys: aendachtelijck lettende op haer ghelijckvormigheydt in die omstandigheydt, met den wille Godts, ende den siecken bevelende aen haer moederlijke voor-sprake en te saemen oock aen haere Heylighe Patroonen *Ignatius* ende *Franciscus Xaverius*. Welcke twee Heylighen sich alsdan aen IOANNA veropenbaerden: haer deelachtigh maeckende van't lijdē Christi, en van sijn mede-lijdende Moeder: t'welck IOANNA van den Hemel versocht hadde. Want den eersten scheen haer te schencken een Doornecroon; den tweeden dry naeghelen. IOANNA ontfonck vlijtelijck dese Hemelsche giften: druckende dese Croon op haer hooft, ende de naghelen aen haer herte. Uyt dese beschouwinghe verstont sy dat haer meer, en grooter lijdē aenstaende was, als het sterven van haeren Oom, gelijk't oock gheschiet is: ende offerde sich als een slaghofferhande, om veerdighlijck met Christus, ende met sijn moeder te lijdē: want het lijdē was haeren wensch.

Midts dat de sieckte van haeren Oom daerentusschen seer groeyde, ende sijn benauwtheydt niet min: dede sy met de Dienst-maert tot sijnder verlichtinghe een Cruys-ghebedt; in't welck sy van Godt onderricht wierdt, dat dit lijdē hem diende voor sijn Vaghevier, ende dat het noch dry uren soude dueren, tot suyveringhe van sijne siele, waer naer terstont de doot volghen soude: t'welck alsoo gheschiet is.

Hy was een man uyt-stekende in deughtsaemheydt,

heydt, ende daerom seer bemint van een ieder, naementlijk van arme ende behoeflige menschen aen de welcke hy in sijn leven als Vader gheweest was, ende die hy by Testament erfghenaem ghemaeckt heeft van sijne goederen. Hy is den eersten gheweest, die binnen Ruremonde begonst heeft het Wees-huys te stichten, om voor altijd aen ghebreckelijcke ende ouderloose kinderen behulpsaem te wesen.

Naer d'aflijvigheydt van haeren Oom, en moest JOANNA in haer gemoedt niet lanck beraeden, wat wooninghe dat sy verkiesen soude: want ghemerckt dat haeren eenighen wensch was, met alle vermoghen in de deught te verwoorderen, hadde sy terstont haere ooghen op haer Meesterisse *Agnes*, ende de siele vervult van begheerte om niet alleenelijck van haere feldtsaeme onder-wijsinghen, maer oock van haere wooninghe deelachtigh te worden. Sich inbeeldende, dat sy sekerlijck in't geselschap van die deught-rijcke siele, veel snelder soude woorderen, ende vlijtigher loopen tot de volmaecktheydt, als sy oydt voor desen ghevoordert ende ghelopen was. Dese begheerte was dies te meerder, hoe sy daeghelijcks meer vermaeck nam, en klaerder kennisse kreegh van de grootheydt der hemelsche gaven, die de voorschreven *Agnes* besat. Overfulcks verfocht sy van haer Ouders, die noch buyten Ruremonde wonden, den ghewenschten oorlof, om met haere Meesterisse te moghen wonen: den welcken haer ghewillighlijck toe-ghestaen wierdt.

Dit oordeelde JOANNA een onghemeyn gheluck te wesen, ende weerdigh om hier over Godt en sijn Heylighe Moeder besonderlijck te bedancken.

Soo dan vervult sijnde van blijdschap en heeft niet achter-ghelaeten naer de H. Communie met alle neerstigheydt dese danck-segghinghe te doen: alwaer sy noch met meerder blijdschap vervult is gheweest : want sy aldan verstaen heeft van de Heylighe Maghet, dat sy van haer was aen-ghenomen, ende ghestelt onder haer besondere bescherminghe : welcke Hemelsche tijdinghe haer sterckelijck aen-ghepraemt heeft, om soodanighe bescherminghe meer en meer te verdienen.

Sy is dan gaen wonen in 'thuys alwaer *Agnes* oock haer woon-stede hadde : te weten, by Ioufrouwe *Botters*, die een seer Godtvruchtighe weduwe was, ende naerde doot van haeren man het geestelijck leven aen-ghenomen hadde. Ende ghemerckt dat IOANNA nu ontslaghen was van alle huys-sorghen, de welcke haer voor desen niet weynigh tijdt benomen en hadden, soo docht haer, dat met dese gelegentheydt de voorgaende schade moest inghaelt worden. Oversuckx begaf sich tot bidden, soo by nachten als by daegen, oock meer dan doendelijck was : want een ieverighe siele, niet wederhouden wordende door den toom, loopt buyten macht. Soodanighe was IOANNA, naer dat sy dese vryheydt bekomen hadde : ghemerckt dat sy sich tot het gebedt begaf, sonder ophouden, ende sonder versaedinghe. Haer Meesterse dit bemerckende, heeft desen al te heftighen loop ghestut : ende haer verboden, inden middernacht meer tijds te besteden in't gebedt, als een ure ende een half: ende in den morgen-stont alleenelijck een ure toe-ghelaten; voorder belastende den anderen tijdt te besteden volghens de tijdt-verdeylinghe, die haer te voren gegeven was.

E

Dese

Dese wooninghe by dit geestelijck en profijtigh gheselschap, die haer seer vernoeghde, en heeft niet lanck konnen dueren; want sy ghenootsaect gheweest is wederom te verhuysen met de wederkomste van haer Ouders naer Ruremonde. Dese Ouders hadden de stadt verlaeten, als de Staten van Hollant die verovert hadden, ghemerckt dat haer Vader Raedts-heer ende Vice-Cancelier van Gelderlant was: de Stadt wederkeerende tot haeren echten Heere in't jaer 1638. sijn haer Ouders, met den Raedt oock weder-ghekeert naer Ruremonde, ende JOANNA oock gekeert naer het Huys van haer Ouders, ghelijck haer belait wierdt. Hier achter-volghde haer wederom eene menichte van moeyelijckheden ende bekommeringhen, seer strijdigh teghen haeren geest, die haer tot de eenigheydt trock: nochtans dese huys-bekommeringhen en hebben op JOANNA soo veel niet vermoght, dat sy de minste van haer gewoone-lijke oeffeningen souden krencken, want sy inden nacht volbrocht, dat inden dagh door de noodelijke beletsels verachttert was.

Men meynt, dat-se door de groote huys-forge, die haer opgheleydt wiert, ende door haere buyten-spoorighe vierigheydt tot den goddelijcken Dienst, bevanghen is gheweest met eene stercke kortse, die haere krachten soo verkrenckt heeft dat sy haer Kamer ende Bedde moest houden: ende de kortse was soodaenigh, dat sy door geen medecynen en verminderde, maer even vast-klee- vigh bleef. Eenem Pater van onse Societeyt haer komende besoecken, vraeghde haer, sedert wat tydt dat sy niet gecommunicert en hadde? zy antwoorde, sedert dat ick hier hebbe ghelegen.

Waer

Waer op den Pater seyde : indien men het Heyligh Sacrament haer toebrocht, dat sy miſſchien haest ſoude ghenefen : 'tis haer toe-ghebracht, ende ſy is terſtont ghenefen gheweest.

Hier naer was ſy bekommert, om haer belofte te quijten, die ſy aen Godt ghedaen hadde; die duſdaenighe was. Als de Stadt van Ruremonde onder het ghebiedt der Staten van Hollandt was, hadde ſy aen Godt beloofst, dat ſy, naer de wederkeeringhe van deſe Stadt tot den Koninck ende tot het Gheloof, twee Capellekens vande Moeder Godts, die door de Kettters gheheel gheſchonden ende vervallen waeren, wederom herſtellen ſoude: ende noch een derde Capelleken ſtichten ter eere van de ſelve Maeghet; daer-en-boven haer Beeldt beſorghen voor de poorte van't Gaſthuys der ſiecken. Wy ſullen van deſe belofte klaerder ſpreken in't eerſte Capittel van't tweede deel. Ruremonde was nu van de Kettters gheſuyvert, ende tot den Koninck weder-ghekeert; ſoo ſocht JOANNA haer belofte ſpoedelijck uyt te werken, ende te volbrengen. Sy is dan naer de Kercke der Minderbroeders ghegaen, om aldaer het Beeldt vande Heylighe Maghet te eeren (tot welck Beeldt ſy altijd groote gheneghentheydt ghehadt heeft) om aldaer den bequaemen middel te verſtaen, om haere plicht te volbrengen. Hier wierden haer verſtoont vele requesten, die ſy tot dien eynde ſoude moeten ingheven. Sy en hadde tot noch toe deſe belofte aen niemandt kenbaer gemaect, noch oock de openbaeringhe, die haer voor deſen van Godt ghedaen was, vande wederkeeringhe der ſteden Ruremonde ende Venloo tot het Catholijck ghebiet: doch heeft alſnu, aen haer Mee-

sterffe, ende aen haeren Biecht-Vader, kenbaer ghemaect, al wat dese belofte aengonck. Den Biecht-Vader alles verstaen hebbende, heeft haer besorghd dry Requesten, aen den Raedt, aende Reken-Kamer, ende aende Bestierders der Stadt: de welcke door IOANNA inghegheven, alle uytvielen naer wensch. Soo dat het herstellen van twee Capellekens terstont met iever vervoordert wierdt: IOANNA mid'lertydt besorghd sijnde voor t'verciersel der selve.

Als nu alles bereydt was, wierden de Beelden vande Alderheylichste Maeghet, die te vooren verborghen gheweest waeren, met een treffelijcke Processie in haer vorighe plaetse herstelt: in welcke Processie te vinden was sijn Hooghweerdigheydt, het Capittel, den Raedt, de Reken-kaemer, het Schependom, met een seer groote menigte van menschen: 'tis te bemercken dat het op desen dagh seer reghende sonder hope van bequaem weder te bekomen, om de Processie behoorelijk te doen. Nochtans om datmen gheloofde, dat de Koninghinne des Hemels lichtelijck den reghen kost stutten, heeft men vast ghestelt met dit werck voort te gaen: en 'tis seer wel gheluckt, want nauwelijckx en begon de Processie, of men sagh de Sonne schynen: doch niet langher als het noodigh en was, De Heylighe Maeghet scheen te toonen, datse heerschappije hadde over de wolcken, ende dat dit haer werck was: want soo haest als de Processie eyndighde, wierdt de tocht wederom ghestoort, ende den reghen hernam het ghedruys als te voren.

Dit Godt-vruchtigh werck, ghedaen zijnde was

JOANNA voorder besigh, om alle behoorlijk
 cieraedt, ende onderhoudt voor dese Capelle-
 kens te besorghen. Sy droegh de sleutels vande
 Capellekens aen haer sijde, voorsagh die van
 keerffen, ende licht, gongh op sekere daeghen
 van vier uren 's morghens om de Beelden van
 kleederen te veranderen, als kameniere van de
 Koninghinne des Hemels. Met een woordt sy de-
 de al wat dienstigh was, tot vervoorderinghe van
 de eere der Heylighe Maeghet in die plaetsen;
 ende dat sonder hulpe van andere, tot dat sy in
 dit ampt ondersteunt wierdt van Iouffrouw *Catha-
 rina van Gestel*, de welcke van s'Hertoghenbosch
 naer Ruremonde ghekomen was. Naer het ver-
 treck van dese, is sy gheholpen gheweest van
 Iouffrouw *Lucia de VVerimondt*, de welcke haer
 ghestaedighe en ghetrouwe vriendinne gheweest
 is, soo lanck als *JOANNA* gheleest heeft. Daer
 was groote beganckenisse tot dese Capellekens,
 met troost en voldoeninghe van heel de Stadt,
 ende met gemeyne toestemminghe, dat dit werck
 weerdigh was, van *JOANNA* begonst, en soo ver-
 re vervoordert te wesen.

De twee vervallen Capellekens aldus herstelt
 zijnde, was *JOANNA* besigh met het derde,
 't welck voor desen noyt en was gheweest, maer
 moest nieuwelijck op-gherecht worden, ontrent
 de Venloosche Poorte, dienende tot danck-
 segghinghe dat Venloo weder-ghekeert was tot
 het Spaensch ghebiedt. Tot dit werck heeft den
Baron van Cortenbach sich seer mildt ghetoont. Dit
 oock voltrocken zijnde, heeft men insghelijcks
 daer ghestelt een Beeldt vande Moeder Godts,
 ende het Beeldt ghenoeemt *De Moeder der Chiste-*

nen. Tot onderhoudt ende vercierfel van dit Beelt kreegh JOANNA voor mede-hulpster Iouffrouw *Aldegonde van Horenbeeck*, de welcke haer oock gheholpen heeft, om te besorghen, dat meer andere Lieve-Vrouwe Beelden in't openbaer ghestelt souden worden, naementlijk voor 't gasthuys der siecken.

Hier mede was haer belofte ten vollen volbrocht, maer niet haeren yver om de eere vande Heylighe Maeghet noch meer te vervoorden; want sy en hiel niet op van ieder een te verwecken, tot het oprechten van dierghelijcke Beelden in haer besondere huysen, voor de selve licht t'ontsteken op de Saterdaeghen, ende op de avonden der Feest-daghen van MARIA, ende andere eer-teecken en aen de selve Beelden te bewijfen.

In't selve jaer wierdt vande Paters der Societeyt tot Ruremonde verwacht het vermaert ende Miraculeus Lieve-Vrouwe Beeldt ghenoot de *Moeder der Barmhertigheydt*; dat van Breda naer Ruremonde vervoert moest worden. JOANNA met noch andere Godtvruchtighe sielen hier van verwitticht, hadde verscheyde vercierfels bereydt ghemaect, om dat Beeldt te vereeren, als het op den Feest-dagh van de Presentatie inde Kercke der Societeyt Jesu soude uyt-ghestelt worden: ja voelde met haere medeghesellinnen grooten yver om dit beeldt self te draghen, van het schip tot het Collegie der Societeyt. Desen oorlof dan wierd van Pater Rector verfocht, ende oock toe-ghestaen.

Al was de Caffe seer swaer, ende boven de crachten van dese Maeghden lastigh om draeghen
geen

geen van alle nochtans en klaeghde over desen aen-ghenamen last : maer sy hebben de selve tot het Collegie der Societeyt ghebrocht. Den Rector de Casse siende, ende niet konnende begripen hoe sy soo groot ende soo swaer was, (wetende dat dese swaerheydt niet en konde voort-komen van het Beeldt) dede de selve terstont openen, ende bevondt dat sy vervult was met vele groote en swaere Boecken, tot verberginghe ende meerder verskeringe van't Beeldt: ende berispte sijn selven over den oorlof, die hy aen die dochters toe-ghestaen hadde, om eenen last te draghen, die buyten haer krachten was. Want IOANNA hier door uyerlijck ontfet was in haer lichaem, ende ghepynight in alle leden. Maer JOANNA sonder kennisse te geven van dese groote ontfeltenisse, versocht van haeren Biecht-vader om een discipline te doen naer haeren wensch : tot danck-segghinghe, van soo weerdigh pack gedraghen te hebben. Den Biecht-vader geen achterdencken hebbende van het voorsegt ongheval, staet dit versoek een-voudelijck toe: ende dese discipline heeft terstont alle pijnen der ghewrichten ende stijvicheydt der leden verdreven. *Agnes* dit verstaende, berispte haer leer-dochter straffelijck, niet-regen-staende dat sy door de discipline van alle pijnen verlost was: om dat sy aen den Biecht-vader niet en hadde kenbaer ghemaect haere quaede ghesteltenisse, segghende dat sulcks hadde moeten gheschieden. Even-wel heeft het Godt gelieft alle pijnen te verdrijven, als zy door haeren over-grooten yver haere pijnen wilde verdobbelen.

In't jaer 1639. op den dagh vanden Heylighen
Apostel

Apostel Matthias stierf den onvergelyckelijckē Man *Jacobus à Castro* Bisschop van Ruremonde overvalen van een sinckinghe, die soo vinnich was dat hy by naer staende ghestorven is: wiens leven eenen spieghel van alle deughden gheweest was ende wiens lichaem vele weken naer de begravenisse gantschelijck onbedorven bevonden is. s'Nachts voor sijn doot wierdt JOANNA ten elf uren ontweckt, om volghens haere ghewoonte te bidden, en bleef een ure in het ghebedt. In het welck sy bescheydelijck ghehoort heeft een ongemeyn foet snaren-spel, en een ghesangh edelder dan van menschen, met de vreught-woorden: *Gaudeamus omnes in Domino; Laet ons inden Heere blýde zijn: eyndighende met eenen Alleluja.* Sy luysterde met aendacht en voldoeninghe naer dit ghesangh, niet anders gheloovende, als dat het Enghelen waeren, sich verheughende om dat erghens iemandt heylighlijck soude sterven: want haer docht dat dit hemelsch geluyt niet en streckte dan om een siele te verwillekomen, die tot haere saligheydt vertrock. Dit ghesangh hoorde sy heel den nacht, ende volghenden dagh tot den Sonnen onder-ganck: als-wanneer haer kenbaer ghemaeckt wierdt dat sijn Hoogh-weerdigheydt overleden was: waer uyt sy besluyt maeckte, dat sijn Siele heylighlijck uyt dit catyvigh leven ghescheyden was: 'twelck oock te kennen gheven sijne groote deughden, de welcke in't beghinsel vanden Boeck sijnder Sermoonen beschreven staen.

In't jaer 1640. is gekomente sterven de weerdighe *Agnes van Heilsbagh*, die tot noch toe aen JOANNA eenen Reghel van het innigh leven geweest

gheweest was, soo met woorden, als met werken, en van IOANNA als Meesterisse ende geestelijke Moeder ghehouden ende bemint wiert.

Gelijck dese *Agnes* inden loop haers levens seer groote ghemeynschap hadde met Godt, en seer vele openbaeringhen van den Hemel ontfanghen hadde: Soo is sy oock verwitticht gheweest van den tijdt en maniere van haer salige doot. Sy was tot Sittart, als Godt haer kennisse gaf, dat den gestelden tijdt, van uyt dit leven te scheyden, aenstaende was: ende heeft terstont aen haer beminde IOANNA dese tijdinghe mede-ghedeelt. Want al-hoe-wel sy selden met menschen sprack (als groot beletsel vande inwendighe ruste, ende ghemeynsaemheyt met het eenig ende opperste Goet) en noch veel min aen iemandt te kennen gaf de jonsten, ende openbaeringhen die sy van den Hemel ontfongh: was nochtans seer ghespraecksaem met JOANNA (want alle samen-spraecken, tusschen dese twee, van Godt waeren) ende openbaerde haer met alle vryheydt de verborghentheden van haer ziele, ende grootdaedigheden Godts, die sy ontfonck, om eenpaerlijck Godt hier over te dancken; 'twelck IOANNA oock dede van haeren kant. Overfulcks schreef *Agnes* naer Ruremonde eenen brief aen IOANNA, haer deelachtigh maeckende van alles wat haer door Godts schickinghe voor-vallen soude, aengaende haere leste sieckte, ende doot: en ghelijck dit gheschreven wierdt in desen Brief, alsoo is 't gheschiedt, soo IOANNA in haer schriften getuyght: inde welke sy seer wijt-loopigh verhaelt de groote ende seldtsaeme deughden van haer Meesterisse, ende de weldaeden kennelijck maect, die Godt aen dese

G

uyt-

uyt-ghelesen siele ghedaen heeft , weerdigh om in druck uytghegheven te worden.

De weerdighe *Agnes* hadde tot ghedenckenisse aen JOANNA een schilderyken achter-ghelaeten, verbeeldende den Hemelschen Vaeder, als gevende sijnen Sone aen die het Schilderijken aensiet; ende den Sone thoonende aen sijnen Vader de wonde sijnder ghebenedyde zyde, al oft hy voor den aensieder aen hem offerde sijn ghewont herte. JOANNA hadde t'voorleden jaer haer ondersoek van Conscientie voor dit beeldt ghedaen, ende 'tselfe seer aendachtelijk besienende Godt gevraecht wanneer haer herte met dat van Christus soude heel vereenight wesen, Waer op haer alsdan gheantwoordt wierdt, dat dit gheschieden soude, als sy dat Schilderyken soude besitten: 'twelck als nu ghebeurt is.

'tSchiijt dat JOANNA van haer Meesterse niet en is verlaeten gheweest met haer doot: want sy voor haer, oock naer haer doot sorghe ghedraeghen heeft, sienlijck aen IOANNA verschynende, ende ghemeynsaemelijk handelende van Godts dienst. Waerom IOANNA seer dickwils haeren bystandt ende voor-spraecke versocht: niet twijfelende oft sy was seer groot inden Hemel.

Naer d'aflyvigheyt van *Agnes* wiert sy van alle Gheestelijcke Dochters, oock die niet en waeren onder de bestieringhe van de Societeit, aenghenomen voor Meesterse van het Gheestelijck leven. Ionck en oudt wenschte van haer onder-wesen te worden: jae wel bedreven gheestelijcke mannen vraeghden ende volghden haeren raedt. Soo uyt-schijnende was den luyster van haere achtbaerheydt. Dan diten misnoeghe haer niet weynigh:

51
om dat sy meynde, datse self dusdaenighen raedt
noodigh hadde, en om dat sy tot noch toe ghe-
woon was onder de bestieringhe van een ander te
zijn, en begeerich om noch voorder aldus onder-
worpen te wesen.

DERDE CAPITTEL.

Van haer dertighste tot haer veertighste Jaer.

EEr ick den draedt vervolghe van dit verhael,
sal ick hier een luttel aen-raeckende daghe-
lijcksche oeffeninghen ende maniere van Leven,
die sy soo wel dese jaeren, als oock voor desen,
ende hier naer onder-houden heeft: op dat-men
klaerlijk sien magh, hoe Godt-vruchtelyck en
profijtelyck dat sy over-broght den kostelycken
tijd van dit leven.

Sy was ghewoon haer t'ontrecken, soo veel als
't moghelyck was, van alle onnuttighe en werelt-
sche bekommeringhen: wel wetende dat dese den
geest grootelijckx hinderen, ende beletten de ghe-
meynschap met Godt, ende dat alle, die oprech-
telijck Godt willen behaeghen, dusdaenighe oef-
feninghen ernstelijck aenvatten, die den inwen-
dighen voortganck, en vereenighe tusschen Godt
ende de Siele kunnen vervoorderen. Soo dan,
boven de daeghelijcksche oeffeninghen van Mis-
se te hooren, mondelijcke ghebeden, ende gee-
stelijcke lessen, begaf sy sich tweemaal daeghs tot
de Meditatie, oft inwendigh ghebedt; behalven
noch eene derde Meditatie, met de welcke sy
onderbrack haere nacht-ruste, waeckende inde
teghenwoordigheydt Godts, ter wijlen dat an-
dere